

કેન્દ્રીય મંત્રીમંડળે નવી મેટ્રો રેલ નીતિને મંજૂરી આપી; સઘન શહેરી વિકાસ, ખર્ચમાં ઘટાડો અને મલ્ટિ-મોડલ સંકલન પર ધ્યાન કેન્દ્રીત કરવામાં આવશે નીતિથી ખાનગી રોકાણો માટે મોટી તકો

ખુલી:

કેન્દ્ર સરકારની સહાય મેળવવા પીપીપી ઘટક આવશ્યક

Posted On: 16 AUG 2017 5:02PM by PIB Ahmedabad

નવી દિલ્હી, 16-08-2017

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્ર મોદીની આજ્ઞાએમ્માં આજે અયોજિત મંત્રીમંડળની બેઠકમાં નવી મેટ્રો રેલ નીતિને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જે વડુને વધુ શહેરોની મેટ્રો રેલની આકાશચાર્ય પૂર્ણ કરવા ઇચ્છે છે, પણ જવાબદારપૂર્ણ અભિગમ સાથે.

આ નીતિથી મેટ્રોની તમામ પ્રકારની કમળીરોમાં ખાનગી રોકાણ માટેની મોટી તક ખુલી છે, જેના પગલે નવા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ માટે કેન્દ્ર સરકારની સહાયનો લાભ મેળવવા પીપીપી (ખહેર ખાનગી ભાગીદારી) કર્ચિયાત થઈ ગઈ છે. મેટ્રો પ્રોજેક્ટના હિસાબ માટે ખાનગી રોકાણ અને અન્ય નવીન સ્વરૂપો કર્ચિયાત થઈ ગયા છે, જેનો હિસા મોટા પાયે મૂકીની જરુરિયાત અનુભવતા ઊંચી ક્ષમતા ધરાવતા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ માટે સંસાધનની ઊંચી માત્રા પૂર્ણ કરવાનો છે.

ખાનગી સંસાધનો, કુશળતાઓ અને હિરુઓસાહકિતતાને ઉપયોગ કરવા આ નીતિ જણાવે છે કે, “મેટ્રો રેલની સંપૂર્ણ જોગવાઈ કે કેટલક આકાશ-અકાશ ઘટકો (જેમ કે, ઓટોમેટિક ફેર કલેકશન, ઓપરેશન અને સેવાની જાળબાંધી વગેરે) માટે ખાનગી ભાગીદારી કેન્દ્ર સરકારની સહાય મેળવવા ઇચ્છતા તમામ મેટ્રો રેલ પ્રોજેક્ટ્સ માટેની આવશ્યક જરુરિયાતોનું સ્વરૂપ બનવાનો.”

અન્યથા સંપાદાન ઉપલબ્ધતા અને છેવડાના વિસ્તારોમાં જોડાણની અસુવિધાને ધ્યાનમાં રાખીએ તો, નવી નીતિ મેટ્રો રેલબાંધી કોઈ પણ બાબુ પર પાંચ કિમીના કેએમન્ટ એકિયા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું સુનિશ્ચિત કરવા ઇચ્છે છે, જે માટે રાજ્ય સરકારોને ફીડર સર્વિસ, વૅકિન અને સાહકકલિન પાયવોગ અને પેરા-ટ્રાન્સપોર્ટ સુવિધાઓ ખરતુત કરવા જેવા નોન-મોટરાઇઝ ટ્રાન્સપોર્ટ માળખાં માલકુતે છેવાડાના જોડાણની જરુરિયાતો પ્રદાન કરવા પ્રોજેક્ટ્સ હિપોર્ટમાં કલિબ્દતા વ્યક્ત કરવાની જરુર પડશે. નવા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સની દરખાસ્તો રજૂ કરનાર રાજ્ય સરકારોને પ્રોજેક્ટ હિપોર્ટમાં આ પ્રકારની સેવાઓ માટે જરુરી દરખાસ્તો અને રોકાણોનો સંકેત સાબવો પડશે.

સરકારી પરિવહન માટે પાંદે કરવામાં આવેલા ઓગા ખર્ચની સામુદિક પરિવહન પદ્ધતિ સુનિશ્ચિત કરવા ઇચ્છતી નવી નીતિ વેકલિક વિરોધાનો કર્ચિયાત બનાવે છે, જે માટે સામુદિક પરિવહનની અન્ય પદ્ધતિઓ માટે મૂલ્યાંકનની જરુર છે, જેમ કે ઝાગ, કાપ્તા, ખર્ચ અને સરળ અભલૈકસાની ક્લરિઓ બ્રિમારટીએસ (એસ રૅપિડ ટ્રાન્ઝિટ સિસ્ટમ), લાઇટ રેલ ટ્રાન્ઝિટ, ટ્રામવોગ, મેટ્રો રેલ અને રિજનલ રેલ. અર્જન મેટ્રોપોલિટન ટ્રાન્સપોર્ટ ઓથોરિટી (યુએમટીઓ)ની સ્થાપના કર્ચિયાત બનાવવામાં આવી છે, જે સમતસાઓના અસરકારક ઉપયોગ માટે સંપૂર્ણ મલ્ટિ-મોડલ ઇન્ટિગ્રેશન સુનિશ્ચિત કરવા શહેરો માટે વિસ્તુત મેટ્રોપોલિટી પ્લાનસ તૈયાર કરે છે.

નવી મેટ્રો રેલ નીતિ નવા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સની દરખાસ્તોની કડક આકારણી માટેની અને ઇન્વિસ્ટરુમુટ ઓફ અર્જન ટ્રાન્સપોર્ટ જેવી સરકારી સંસ્થાઓ અને સેન્ટર્સ ઓફ એકસાનસ જેવી અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા સ્વર્ત્રન થઈ પાટી મૂલ્યાંકનની જોગવાઈ ધરાવે છે, જેની ક્ષમતા જરુર જણાવો તેમ આ સંબંધમાં વર્ણવે.

મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સના મલકપૂર્ણ સામર્થિક, આર્થિક અને પર્યાવરણીય લાભની નોંધ લઈને નીતિમાં વૈશિક પદ્ધતિઓને અનુસારીને મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સને મંજૂરી આપવા વર્તમાન 8 ટકા વખતરના નાણાકીય આંકલિક દરથી 14 ટકા વખતરના આર્થિક આંકલિક દરમાં રચનાર્ચિત થવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે.

શહેરી સામુદિક પરિવહન પ્રોજેક્ટ્સને શહેરી પરિવહન પ્રોજેક્ટ્સ તરીકે જ ન જોવા જોઈએ, પણ શહેરી વિસ્તારોની કાચાપકાટ કરનારા પ્રોજેક્ટ્સ તરીકે લેવા જોઈએ તેવી નોંધ સાથે નવી નીતિમાં મેટ્રો કોરિડોરને સમાંતર નાના અને ગીચ શહેરી વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા ટ્રાન્ઝિટ ઓરિએન્ટેડ ડેવલપમેન્ટ (ટીઓડી) કર્ચિયાત કરવામાં આવ્યું છે, કારણ કે ટીઓડી શહેરી વિસ્તારોમાં જમીનને અસરકારક ઉપયોગ સ્થાપ બનાવવા ઉપરાંત પ્રવચના સમયામાં ઘટાડો કરે છે. નીતિ અંતર્ગત રાજ્ય સરકારોને ‘બેઠસમેન્ટ લેવો’ માલકુતે અસરચાપ્તના મૂલ્યોમાં વધારે હિસ્સો ઝાડવી મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સને નાણાકીય જોગવાઈ પૂરી પાડવા માટે સંસાધનો ઊભા કરવા વેલ્યુ કેપચ્યેર ફાઇનાન્સિંગ ટૂલ્સ જેવી નવી વ્યવસ્થાઓ અપનાવવાની જરુર છે.

મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સની નાણાકીય વાચાબિહિટી સુનિશ્ચિત કરવા ઇચ્છતી નવી મેટ્રો રેલ નીતિમાં રાજ્ય સરકારોએ પ્રોજેક્ટ હિપોર્ટમાં સ્પષ્ટ સંકેત સાબવો પડશે કે તેણે રેલઓને અને અન્ય શહેરી જમીન પર વાહિર્બિચક/પ્રોપર્ટી વિકસાવવા માટે કયા પગલાં લીધા છે તથા જહેરાતો, જરુયાને ભાડાપાટ્ટે આપવા વગેરે માલકુતે ભાડા કિચાસની મલકપ્ત અલક પેદા કરવા અન્ય કયા માધ્યમોને ઉપયોગ કર્યો છે, જેને કાચાકાકીય સમાંત્ર માપત હોયું જરુરી છે. રાજ્ય સરકારોને તમામ જરુરી મંજૂરીઓ મેળવવી પણ પડશે.

નવી નીતિ રાજ્યઓને નિયમો અને નિયમોને બનાવવાની તથા ભાડાના દરમાં સમયોસમયે સુધારાવધારા કરવા માટે કાયમી ફેર ફિલ્સેશન ઓથોરિટી સ્થાપિત કરવાની સત્તા આપે છે. રાજ્યો મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ હાથ ધરવા માટે કેન્દ્ર સરકારની સહાય મેળવવા નીચેના શ્રામાંથી કોઈ પણ એક વિકલ્પોને ઉપયોગ કરી શકે છે. તેમાં સામેલ નાશાં મંત્રાલયની વાચાબિહિટી એપ ફર્ડિન સર્કિઝ હેઠળ કેન્દ્ર સરકારની સહાય સાથે પીપીપી, ભારત સરકારની સહાય, જે અંતર્ગત પ્રોજેક્ટ ખર્ચનો 10 ટકા હિસ્સો કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લખ

નીતિ વિશિષ્ટ રીતે મેટ્રો સર્વિસના એ એન્ડ એમાં ખાનગી ક્ષેત્રની ભાગીદારીની કલ્પના કરે છે. તેમાં સામેલ છે:

- ફી સહિત ખર્ચનો કોન્ટ્રાક્ટ: ખાનગી ઓપરેટર નિશ્ચિત સકમ ચુકવે છે. ઓપરેટરને એ એન્ડ એમાં જોખમ ઉઠાવ્યું પડે છે, ત્યારે માલિકને આવકનું જોખમ વેંડવું પડે છે.
- ફીલ ખર્ચનો કોન્ટ્રાક્ટ: કોન્ટ્રાક્ટરના ગણા માટે ખાનગી ઓપરેટર નિશ્ચિત સકમ ચુકવે છે. ઓપરેટરને એ એન્ડ એમાં જોખમ ઉઠાવ્યું પડે છે, ત્યારે માલિકને આવકનું જોખમ વેંડવું પડે છે.
- ચોળખા ખર્ચનો કોન્ટ્રાક્ટ - પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવાઓ બદલ ઓપરેટર સંપૂર્ણ આવક મેળવે છે. જો આવક એ એન્ડ એમ ખર્ચથી ઓછી હોય, તો માલિક વખતર આપવા સંમત થઈ શકે છે.

અન્યથા 8 શહેરોમાં કુલ 370 કિમીની કુલ લંબાઈ ધરાવતા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ કાર્યરત છે, જેમાં દિલ્હી (217 કિમી), બેંગાલુરુ (42.30 કિમી), કોલકાતા (27.39 કિમી), ચેન્નાઈ (27.36 કિમી), કોચી (13.30 કિમી), મુંબઈ (મેટ્રો લાઇન 1 - 11.40 કિમી, મોનો રેલ ફેઝ 1 - 9.0 કિમી), જમ્મુર - 9.0 કિમી અને ગુરુગ્રામ (રેપિડ મેટ્રો - 1.60 કિમી).

13 શહેરોમાં કુલ 537 કિમીના મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ નિર્માણાધિન છે, જેમાં આઠ પ્રોજેક્ટ્સનો ઉલ્લેખ ઉપર કર્યો છે. મેટ્રો સેવાઓ મેળવનાર નવા શહેરો છે: હૅદરાબાદ (71 કિમી), નાગપુર (38 કિમી), અમ્માવાદ (36 કિમી), પૂણે (31.25 કિમી) અને લખનૌ (23 કિમી).

10 નવા શહેરો સહિત 13 શહેરોમાં કુલ 595 કિમીની લંબાઈ ધરાવતા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સ આયોજન અને મૂલ્યાંકનના ચિશિષ્ઠ તબક્કાઓમાં છે. આ પ્રોજેક્ટ્સ છે: કિમી, દિલ્હી એન્ડ એન્ટીગાર - 21.10 કિમી, રિજચકાડા - 26.03 કિમી, વિનાપાપબનમ - 42.55 કિમી, ભોપાલ - 27.87 કિમી, બન્દોર - 31.55 કિમી, કોચી મેટ્રો ફેઝ 2 - 11.20 કિમી, એટર ચંદીપક રિજન મેટ્રો પ્રોજેક્ટ - 37.56 કિમી, પટણા - 27.88 કિમી, ગોહાટી - 61 કિમી, વારાણસી - 29.24 કિમી, શિરવનંતપુરમ અને કોંકિરોડ (લાઇટ રેલ ટ્રાન્સપોર્ટ) - 35.12 કિમી અને ચેન્નાઈ ફેઝ 2 - 107.50 કિમી.

(Release ID: 1499814) Visitor Counter : 6

Read this release in: English

